

Bekendtgørelse af lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler.

I medfør af den undervisningsministeren ved lov nr. 31 af 18. februar 1954, § 2 tilføjede bemyndigelse bekendtgøres herved lov nr. 416 af 12. juli 1946 om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler, ændret ved nævnte lov af 18. februar 1954, herved som

Lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler.

I. Friskolens skoleform.

§ 1.

Stk. 1. Friskoler er private skoler, der underviser deres elever gennem hele den undervisningspligtige alder og giver en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen, men som ikke forbereder til nogen statskontrolleret eksamen eller er øvelsesskole ved seminarier.

Stk. 2. Undervisningsministeren afgør efter samråd med en af Dansk Friskoleforening udpeget repræsentant, hvorvidt en skole, der kun fører en del af sine elever frem gennem hele den undervisningspligtige alder, kan anerkendes som friskole.

II. Tilsynet.

§ 2.

Stk. 1. Oprettelse af en friskole skal anmeldes for skolekommissionen i den pågældende kommune — i København for skoledirektionen — med angivelse af, hvem der skal være leder af skolen, og hvilke lokaler der skal benyttes.

Stk. 2. Det påhviler skolens leder ved hvert skoleårs begyndelse at tilstille skolekommissionen — i København skoledirektionen — en fortegnelse over alle børn i skolen.

Stk. 3. Der skal årlig til undervisningsministeren indgives indberetning om skolens forhold, hvorved det godtgøres, at den underviser sine elever gennem hele den undervisningspligtige alder, og at dens undervisning står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen. Endvidere skal der indsendes de statistiske oplysninger, der måtte blive forlangt.

§ 3.

Stk. 1. Friskolen står under tilsyn af skolekommissionen — i København skoledirektionen — der kan beskikke et af dens medlemmer, i København skoledirektøren eller en af viceskolelederne, til på kommissionens (skoledirektionens) vegne at udøve dette tilsyn.

Stk. 2. Skolekommissionens (skoledirektionens) tilsyn bortfalder dog, hvis friskolen vælger en stedlig tilsynsførende til at føre det skolekommissionen (skoledirektionen) påhvilende tilsyn.

En sådan tilsynsførende kan vælges på betingelse af, at skolen

enten ejes og drives af en skolekreds, eller er en selvejende institution, på hvis styrelse den til skolen knyttede skolekreds har indflydelse,

eller, hvis den ejes af en enkelt eller enkelte personer, at den til skolen knyttede forældrekreds, der skal omfatte mindst halvdelen af de skolesøgende børns forældre, har indflydelse på ledelsen af skolen og valget af den tilsynsførende.

Stk. 3. Undervisningsministeren afgør, hvorvidt en skole opfylder betingelserne efter stk. 2 for at vælge egen tilsynsførende.

Stk. 4. Den tilsynsførende skal godkendes af undervisningsministeren efter forud indhentet udtalelse fra skoledirektionen.

§ 4.

Stk. 1. Det offentlige tilsyn med friskoler omfatter, hvad enten det udøves af skolekommissionen eller af en valgt tilsynsførende, alene

- børnenes standpunkt i dansk — skriftlig og mundtlig — skrivning og regning,
- skoleforsømmelserne og
- skolens sundhedsforhold.

Stk. 2. Skønnes det, at børnene ikke i dansk, skrivning eller regning står mål med, hvad børn sædvanligt når i folkeskolen, skal dette meddeles skolens styrelse; viser det sig derefter, efter et års forløb, at undervisningen stadig er mangelfuld, indberettes sagen til skoledirektionen — i købstæderne og København til undervisningsministeren — der efter at have ladet skolens undervisning prøve, afgør, om børnene skal indskrives i den offentlige skole eller i en anden friskole.

Stk. 3. Det påhviler skolens leder og lærerne at føre forsømmelseslister over børnene, og disse skal forelægges den tilsynsførende, når det ønskes. Viser det sig, at forsømmelserne giver grund til påtale, kan den tilsynsførende indkalde de forsømmende børns forældre til et møde, hvor de skal afgive forklaring om grunden til forsømmelserne; i dette møde deltager skolens styrelse samt skolens leder.

Stk. 4. Tilsynet med skolens sundhedstilstand skal foretages efter de i kommunens sundhedsvedtægt gældende forskrifter og omfatter lokalernes rumfang og belysning i forhold til det børnetal, der anbringes i hvert lokale, renholdelsen og toiletforholdene. Findes disse forhold ikke tilfredsstillende, afgiver den tilsynsførende indberetning til styrelsen, og er manglerne ikke rettede inden $\frac{1}{2}$ års forløb, anmeldes sagen til den pågældende embedsløse.

§ 5.

Tilsynet med friskolens virksomhed iøvrigt og ansvaret for, at der i alle folkeskolens fag gives en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligt kræves i folke-

skolen, påhviler skolens skolekreds, der selv træffer beslutning om, på hvilken måde tilsynet hermed skal udøves.

III. Statstilskud.

§ 6.

Stk. 1. Det er en betingelse for, at en friskole kan oppebære statstilskud,

at den i de sidste tre kalenderår — eller, for så vidt den ikke har været i virksomhed i tre kalenderår, da i tiden siden dens oprettelse — i gennemsnit har været søgt af mindst 15 elever. En skoles børnetal beregnes efter gennemsnittallet af undervisningspligtige børn, som den 15. i hver måned er optaget i skolen,

at den ikke har større børnetal til undervisning for en enkelt lærer end det for den offentlige folkeskole fastsatte,

at den underkaster sig det tilsyn, som er angivet i afsnit II, og imødekommer de krav, der stilles fra tilsynets side.

Stk. 2. Når en skole, der drives af en selvejende institution eller af en forældrekreds, har oppebåret tilskud gennem en længere årrække, vil der fortsat kunne ydes den tilskud, når blot det gennemsnitlige elevtal er 10.

Stk. 3. Såfremt en af de i stk. 2 omhandlede skoler mister sin tilskudsret og standser sin virksomhed, må skolen for påny at opnå statstilskud opfylde betingelserne efter stk. 1. Fortsætter skolen sin virksomhed uden nogen standsning, indtræder tilskudsretten igen med opnåelsen af et årligt elevgennemsnit af 10 elever.

§ 7.

Som tilskud til friskolerne stilles årligt en sum til rådighed, der beregnes særskilt for friskolerne i København, Frederiksberg og Gentofte, i købstæderne og i landkommunerne på følgende måde:

- et beløb for hvert i friskolen undervist barn i undervisningspligtig alder, svarende til den sum, som staten i det sidst forløbne finansår har udbetalt som tilskud til lærerlønninger i folkeskolen for hvert barn i undervisningspligtig alder i folkeskolen,
- et beløb for hvert i friskolen undervist barn i undervisningspligtig alder, svarende til to trediedele af den sum, som

kommunerne har afholdt til samtlige udgifter vedrørende folkeskolen — herunder til forrentning og afdrag på byggeudgifter — for hvert barn i undervisningspligtig alder i folkeskolen.

§ 8.

Stk. 1. Af den samlede sum, der efter § 7 er til rådighed for friskolerne henholdsvis i København, Frederiksberg og Gentofte, i købstæderne og i landkommunerne, udbetales tilskud efter følgende regler:

- a) et *grundtilskud* til hver skole af følgende størrelse:
- 1) i København, Frederiksberg og Gentofte 1 000 kr.,
 - 2) i købstæderne 900 kr.,
 - 3) i landkommunerne 700 kr.

- b) et *tilskud til lærerløn* svarende til $\frac{2}{3}$ af den i det sidst forløbne kalenderår af skolen udbetalte lønning, herunder lønning til lederen.

Det er en betingelse for udbetaling af dette tilskud, at ingen lærer ved friskolen, der har mindst 6 ugentlige timer, under hensyn til det af ham givne ugentlige timetal oppebærer mindre løn, end hvad der svarer til begyndelseslønning efter lov nr. 414 af 12. juli 1946 § 33 b), for skoler med ikke over 20 børn og for lærerinder, der kun underviser i de yngste klasser, begyndelseslønning efter § 33 c). Driver skolens leder skolen for egen regning, betales i tilskud til lederen $\frac{2}{3}$ af en for ham under hensyn til hans anciennitet og timetal beregnet lønning efter ovennævnte lovs § 32, stk. 1 e) — for skoler beliggende i en landkommune dog efter § 33 b) — medmindre undervisningsministeren finder højere løn berettiget.

Undervisningsministeren fastsætter, hvor stort et ugentligt timetal lederen af en friskole selv skal besørge for at få fuldt løntilskud.

Der betales ikke løntilskud for en lønning, der ligger over den lønning, som den pågældende efter sin tjenesteaider ville oppebære som overlærer.

Undervisningsministeren fastsætter de nærmere regler for betaling af løntilskud til katolske skoler, hvori undervisningen

helt eller delvis besørges af ordensmedlemmer.

- c) et *bygningstilskud* til de til friskolen hørende, af den benyttede lokaler efter følgende regler:

- 1) for hvert klasseværelse 400 kr.,
- 2) for hver fagklasse (skolekøkken, sløjdelokale, fysik- og kemilokale, naturhistorielokale, håndgerningslokale) 500 kr.,
- 3) for hver gymnastiksal (med bad og omklædning) 1 200 kr.

Benytter friskolen lejede lokaler, reduceres bygningstilskuddet normalt til halvdelen af nævnte beløb.

Bygningstilskud til friskoler, der drives sammen med efterskoler, ydes enten efter foranstående regler eller i henhold til efterskoleloven, jfr. lov nr. 314 af 4. juli 1942 § 7, stk. 1, som ændret ved lov nr. 237 af 24. maj 1948.

- d) Som *tilskud til undervisningsmidler og øvrige driftsudgifter* uddeles, hvad der herefter måtte være til rest i det efter § 7 til rådighed værende beløb med et tilskud pr. barn i friskolerne i København, Frederiksberg og Gentofte, i købstæderne og i landkommunerne.

Stk. 2. Er det efter § 7 til rådighed værende beløb indenfor hver af de nævnte grupper ikke tilstrækkeligt til udredelse af de efter stk. 1 beregnede tilskud, selvom tilskud efter stk. 1 d) bortfalder, må tilskuddet efter c) forholdsmæssigt nedsættes, medens grundtilskuddet efter a) og lærerlønstilskuddet efter b) opretholdes uforandret.

Stk. 3. Såfremt det samlede tilskud til en skole fra staten, amts- og sognekommuner eller institutioner overstiger 80 pct. af skolens driftsudgifter, til dokumentation af hvilke skolen er pligtig at indsende regnskab sammen med tilskudsansøgningen, fradrages det overskydende beløb i det efter stk. 1 og 2 beregnede statstilskud.

De herefter eventuelt resterende beløb fordeles indenfor hvert af de 3 tilskudsområder efter elevtal mellem de skoler, der ikke har opnået 80 pct. af deres udgifter dækket gennem tilskud, indtil rådighedssummerne er opbrugt.

Opnår alle skoler indenfor et tilskudsområde fuld dækning af 80 pct. af udgifterne, uden at rådighedssummen opbruges, stilles

det resterende beløb til rådighed for undervisningsministeren til ydelse af støtte til løsning af særlige opgaver indenfor friskolerne og under ganske særlige omstændigheder til hjemmeundervisningen.

§ 9.

Statstilskuddet beregnes for det forløbne kalenderår og udbetales i løbet af det følgende finansår, således at der straks ved finansårets begyndelse udbetales et forskud, svarende til ca. 75 pct. af sidste års tilskud, og resten snarest muligt efter fremskaffelsen af de til rådighedssummernes fastsættelse fornødne oplysninger om det offentliges skoleudgifter.

For nyoprettede skoler beregnes tilskuddet fra det tidspunkt, de opfylder betingelserne efter § 6, og udbetales i det følgende finansår, såfremt skolen senest fra det løbende skoleårs sommerferie opfylder betingelserne for tilskud. For skoler, der er oprettet senere, finder udbetalingen først sted i det næst følgende finansår.

IV. Pensionsordningen.

§ 10.

Stk. 1. Efterlønskassen for lærere i friskolen og efterskolen udreder efter regler fastsat i en for kassen udfærdiget vedtægt pension til ledere af og lærere ved

- 1) de i denne lov omhandlede skoler og tilsvarende skoler på Færøerne,
- 2) de i lov nr. 314 af 4. juli 1942, som ændret ved lov nr. 237 af 24. maj 1948, omhandlede efterskoler,
- 3) de i lov nr. 312 af 4. juli 1942, som ændret ved lov nr. 238 af 24. maj 1948, omhandlede ungdomskostskoler,
- 4) statsanerkendte præliminærkursus, knyttet til en friskole eller efterskole.

Stk. 2. Endvidere udreder kassen enkepension og børnepension til efterladte efter de under 1)–4) nævnte ledere og lærere.

Berettigede til optagelse i efterlønskassen er de i stk. 1 nævnte personer, når de

- a) har dansk indfødsret,
 - b) har et ugentligt timetal på mindst halvdelen af det for vedkommende undervisningsområde gældende fulde timetal.
- Efter nærmere i vedtægten fastsatte regler kan undtagelse dog gøres herfra,

- c) ikke er fyldt 40 år, dog at undtagelse herfra kan gøres med undervisningsministerens billigelse.

Stk. 3. Statstilskud til de i stk. 1 nævnte skoler og kursus er betinget af, at de personer, der efter stk. 2 er berettigede til optagelse i efterlønskassen, er indmeldt i denne. Det påhviler styrelsen og lederen af den pågældende skole eller kursus at godtgøre overfor undervisningsministeren, at indmeldelse er sket.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan dog fritage ledere og lærere for indmeldelse i efterlønskassen, forsåvidt der på anden måde måtte være sikret dem en passende pension.

Stk. 5. Det påhviler ethvert medlem ved sin optagelse at fremlægge en helbredsattest, svarende til den, der til enhver tid kræves ved ansættelse i en statstjenestemandstilling.

§ 11.

Stk. 1. Det samlede indskud for et medlem i efterlønskassen fastsættes i kassens vedtægter, der ligeledes fastsætter, hvor stor en del af indskuddet der skal tilvejebringes henholdsvis ved bidrag fra medlemmet selv og ved tilskud fra statskassen. For medlemmer, hvis pensionsret er blevet aktuel inden 1. april 1950, udreder statskassen tilskud efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2. De under efterlønskassen hørende friskoler og efterskoler yder et årligt bidrag til efterlønskassen på 2 kr. pr. elev, der fradrages i det skolerne tilkommende statstilskud og udbetales direkte af statskassen. Dette bidrag opretholdes dog kun, sålænge det er nødvendigt til sikring af efterlønskassens solvens efter en forsikringsmæssig opgørelse af kassens status, der skal foretages mindst hvert 3. år.

Stk. 3. Den af efterlønskassen udredede grundpension beregnes efter de i lov nr. 414 af 12. juli 1946 fastsatte principper. Pension kan aldrig beregnes i forhold til en højere lønningsindtægt end den ved nævnte lovs § 32, stk. 1 d), fastsatte lønning for overlærere i folkeskolen.

Stk. 4. For medlemmer, hvis pensionsret er blevet aktuel inden 1. april 1950, eller som var indtrådt i efterlønskassen inden 1. april 1947 og på dette tidspunkt var fyldt 30 år, beregnes pensionen dog efter de hidtil gældende regler.

Stk. 5. Til enhver af efterlønskassen udredet pension ydes reguleringstillæg efter de til enhver tid for statens pensionister gældende regler. Udgiften hertil afholdes af statskassen.

Stk. 6. De nærmere regler med hensyn til optagelse af medlemmer, beregning af medlemsbidrag, fastsættelse af lønningsindtægt, pensionsberegning og udbetaling m. v. fastsættes i en vedtægt for efterlønskassen, der skal stadfæstes af undervisningsministeren og handelsministeren.

V. Hjemmeundervisning.

§ 12.

Stk. 1. Forinden hjemmeundervisning for undervisningspligtige børn påbegyndes, skal forældre eller den for opfyldelse af undervisningspligten ansvarlige i overensstemmelse med bestemmelsen i lov om folkeskolen nr. 160 af 18. maj 1937 § 45, stk. 2, indgive skriftlig anmeldelse herom til skolekommissionen — i København skoledirektionen.

Stk. 2. Denne meddelelse skal indeholde oplysning om, hvilke børn der skal deltage i undervisningen, børnenes alder — fødselsdagen angives — i hvilket hjem undervisningen skal foregå, og hvem der skal forestå undervisningen.

§ 13.

Skolekommissionen — i København skoledirektionen — fører tilsyn med de hjemmeunderviste børns undervisning. Skolekommissionen — i København skoledirektionen — eller et af dens medlemmer, der udpeges dertil, har ret til i hjemmet årlig at lade afholde en prøve i dansk — skriftlig og mundtlig — skrivning og regning til konstatering af, om undervisningen står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen. Den, der har undervist børnene, skal lede prøven efter aftale med skolekommissionen (skoledirektionen).

Skønnes undervisningen ikke forsvarlig, meddeles det hjemmet, at der vil blive afholdt en ny prøve efter 3 måneders forløb, og at børnene, hvis undervisningen stadig er mangelfuld, vil blive henvist til undervisning i en skole.

Når skoledirektionen — i købstæderne kommunalbestyrelsen — skønner, at undervisningen er forsvarlig, kan den fritage hjemmeunderviste børn for dette tilsyn.

VI. Almindelige bestemmelser.

§ 14.

Til friskoler, der opretter klasser, der forbereder til en statskontrolleret eksamen for at søge ret til at dimittere til en sådan eksamen, kan der efter undervisningsministerens nærmere bestemmelse ydes tilskud efter kapitel III. Udbetalingen af tilskud efter kapitel III bortfalder dog senest i det finansår — for det forudgående kalenderår — i hvilket skolen opfylder de for opnåelse af tilskud som eksamensskole med hensyn til dimissionen stillede betingelser.

§ 15.

Stk. 1. Opføres der af en organisation, forening eller stedlig kreds en bygning til brug for en friskole, kan der som hjælp til opførelsen ydes et lån af statskassen til et beløb af indtil $\frac{1}{2}$ af opførelsesværdien, når følgende betingelser er opfyldt:

- skolen skal være anmeldt og underkaste sig tilsyn efter reglerne i kapitel II,
- skolen skal være en selvejende institution,
- den pågældende organisation, forening eller kreds skal selv have skaffet et beløb svarende til mindst $\frac{1}{6}$ af opførelsesværdien. Dette beløb kan sikres ved pant i ejendommen efter statslånet; rentefod og afbetalingsvilkår skal godkendes af undervisningsministeren,
- planer og tegninger til skolen skal være godkendt af undervisningsministeren.

Stk. 2. For statslånet, der er afdragsfrit, men forrentes med 4 pct. p. a., gives der staten oprykkende panteret i bygningen med grund og tilbehør næst efter et lån, der ikke må overstige $\frac{1}{3}$ af ejendommens værdi. Lånet er fra statens side uopsigeligt, så længe lånevilkårene nøje overholdes og bygningerne anvendes til det oprindelige formål.

Stk. 3. På lignende vilkår kan der forventes ydet statslån til køb af bygninger til brug for en friskole. Statslånet fastsættes i forhold til købesummen, der skal godkendes af undervisningsministeren.

§ 16.

Efter samme regler som i § 15 angivet kan der forventes ydet statslån til en friskole, når nybygninger, større ombygninger

eller forbedringer eller større anskaffelser af inventar og undervisningsmateriel er nødvendige for at bringe skolen i tidssvarende stand under forudsætning af, at skolen er eller samtidig omdannes til en selvejende institution. Der kan i så fald i statslån ydes indtil $\frac{3}{4}$ af udgiften ved foretagelsen af de pågældende foranstaltninger.

§ 17.

Når en af de bestående skoler omdannes til en selvejende institution, kan der, når skolens forhold af undervisningsministeren skønnes at tale derfor, efter samme regler som i § 15 angivet ydes et statslån til gennemførelse heraf.

§ 18.

Sælges en af de efter nærværende lov støttede skoler, er det en betingelse for fortsat tilskud, at købesummen ikke overstiger ejendommens værdi som skoleejendom med

Undervisningsministeriet, den 18. marts 1954.

Jul. Bomholt.

/ Vagn Jensen.

22. marts.

Bekendtgørelse om rejser til og i Grønland.

§ 1.

For danske statsborgeres indrejse til og ophold i Grønland gælder de i nærværende bekendtgørelse fastsatte regler.

For udlændinge gælder tillige de begrænsninger med hensyn til indrejse og ophold i Grønland, som følger af lov nr. 224 af 7. juni 1952 om udlændinges adgang til lande m. v. og bekendtgørelse nr. 438 af 22. december 1952 om pas og visum, opholds- og arbejdstilladelse samt anmeldelsespligt for udlændinge m. v.

§ 2.

Alle rejsende til Grønland må dagen før afrejsen fremskaffe lægeattest for, at de ikke er lidende af nogen smitsom sygdom, der ved samkvem med befolkningen i Grønland kan være farlig for denne.

Udgår rejsen fra udenlandsk havn, skal attesten legaliseres af en dansk konsul eller vicekonsul og af denne forsynes med attesta-

tillæg af inventar og samlinger. Købesummens størrelse og vilkårene for handelen i det hele skal godkendes af undervisningsministeren.

§ 19.

Stk. 1. Statstilskud efter nærværende lov, der ikke gælder for Færøerne, jfr. dog § 10, udbetales første gang for kalenderåret 1952.

Stk. 2. Med nærværende lovs ikrafttræden ophæves:

- lov nr. 675 af 22. december 1919 om tilskud af statskassen til Københavns kommunale skolevæsen samt til private ikke-eksamensberettigede skoler på landet § 2,
- lov nr. 211 af 20. maj 1933 om folkeskolens styrelse og tilsyn og tilsynet med private skoler §§ 43—45,
- lov nr. 211 af 31. marts 1938 om efterlønskassen for lærerne i friskolerne og efterskolerne.

Nr. 79.

tion om, at lægeattesten er udstedt af en autoriseret læge. Endvidere skal der i sådanne tilfælde fremskaffes et af de stedlige myndigheder udstedt almindeligt sundhedspas med attestation om, at der ikke foreligger oplysning om epidemisk sygdom af nogen art på afgangsstedet.

Den, der ikke er i besiddelse af de ovennævnte sundhedsattester, må ikke uden særlig tilladelse af de stedlige myndigheder indrejse i Grønland.

Bestemmelsen i stk. 2, 1. pkt., gælder dog ikke for de af de i § 5 omhandlede personer, med hensyn til hvilke der træffes særlige foranstaltninger af karantænemæssig karakter.

§ 3.

Tilrejsende skal overholde de til enhver tid gældende fredningsbestemmelser og i det hele rette sig efter de for Grønland gældende almindelige bestemmelser og de af myndighederne givne anvisninger.